

En neger - Cornelins - kom til Nakskov

Af Ellis Nielsen, Ønsevig

"Mit livs eventyr er det, fordi jeg ved tænksomt tilbageblik føler, at det er et eventyr. Jeg er overbevist om, at den gode gud også for mig har forberedt og tilrettelagt tingene, så at de evner, han havde nedlagt i den fattige negerdreng, der i sin tid legede under palmerne, blev udviklet til frugt."

Sådan skrev Victor Cornelins i forordet til sin livsbog "fra St. Croix til Nakskov".

Victor Cornelins blev født den 3. august 1898 i Frederikssted på solskinsøen St. Croix i det tidligere Dansk Vestindien.

Victor Cornelins fortæller også om en barndom på en ønskeø, hvis man ser med danske øjne. Vand på ca. 25-30 grader hele året rundt. Men det var heller ikke for tøsedrenge. For hajerne kom tæt på land, og flere af Victors venner var dumdristige og mistede deres liv som hajføde.

En dag da Victor var ude og lege, fik han besked om straks at komme hjem. Selv troede han, at hans mor havde opdaget nogle af de skarnsstreger, som drenge på hans alder helt naturligt deltog i.

Men det viste sig at være meget værre - set fra den lille Victors perspektiv. Officielt skulle han ud og sejle langt, for at blive uddannet til lærer og for at vende tilbage og lære de unge på St. Croix det, som de hvide lærere ikke kunne få ind i hovedet på dem.

Men i virkeligheden var det Tivoli, der i 1905 skulle lave en udstilling om de danske kolonier. Ideen til udstillingen er fostret af Emma Gad, en kendt og myndig forfatterinde som mest af alt er kendt for at sætte dagsordenen, når folk ikke opfører sig "efter bogen".

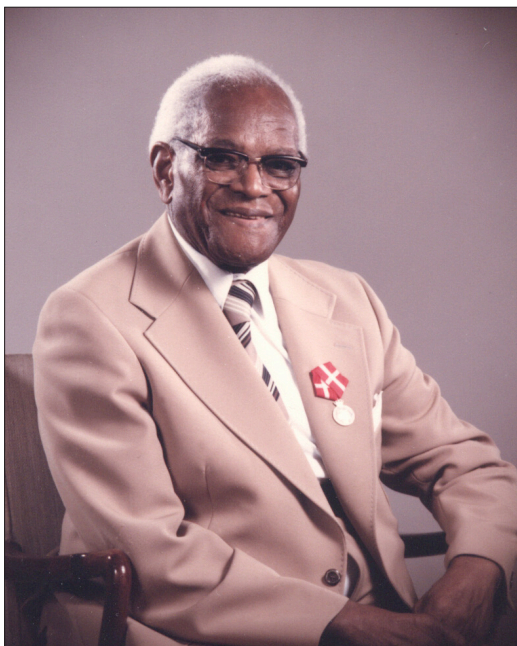
Til historien hører også, at det ikke lykkedes at skaffe en sort familie fra Vestindien, så i stedet overtalte man to fattige, enlige mødre fra St. Croix til at udlåne hvert et barn til udstillingen.

De to var Alberta på 5 år og Victor på 7 år. De var uden at vide det halvsøskende.

De blev fragtet til Danmark i et af ØK's skibe, hvis stifter var H.N. Andersen fra Nakskov. Ved en senere fejllæsning af præstens udskrift fra kirkebogen bliver u'et i CORNELIUS forvekslet med et n, så Victor resten af livet bærer navnet CORNELINS.

Stavefejl eller ej, så var Victor klar til at indtage sit "nye land" - på trods af den særlige status han fik. I dag ville han have haft PET-vagter omkring sig, men dengang var det bare mærkeligt, at folk ville mærke på den sorte hud, som ingen - eller kun få - havde set nogensinde før.

Cornelins var ikke bare "en sort", han blev en af de sorte danskere, der satte sig flest spor i Danmarks historie, blandt andet fordi han var den første, som almindelige

Den Kongelige Belønningsmedalje i GULD med krone. Velfortjent.

mennesker så i den meget, meget mørke farve, som negerne fra Vestindien var kendt for.

Victor kom i pleje hos skiftende familier, og som tiden gik, forstummede enhver tale om at sende ham tilbage til Vestindien.. Måske var han faldet lidt for godt til, til at man kunne "nænne" at sende Victor tilbage.

Sideløbende solgte Danmark øerne i 1917 til USA for den imponerende sum af 25 millioner dollars. Øerne fik også nye navne - Virgin Islands eller Jomfruøerne. Dermed var hans fødeø ikke længere dansk, og Cornelins søgte om og fik lov til at blive i Danmark.

Som nyuddannet skolelærer i 1920 startede Cornelins sin 55-årige karriere som lærer på Byskolen i Nakskov. Han valgte Vestlolland, fordi han som fattig københavnerdreng tilbragte nogle af de bedste somre i barndommen hos proprietær Balch på Lønstrupgård i Aunede, som ligger lidt udenfor Nakskov.

Victor var et gudsbenådet musik talent. Han evnede at spille stort set alle instrumenter, og allerede som dreng på Vajsenhusets skole blev man klar over Victors musikalske evner. Han havde svært ved at holde sig fra koncertflygelet, der stod i festsalen.

På seminariet Jonstrup ledede Victor både kor og orkester. Som ganske ung underholdt Cornelins på sin violin mangan en proprietær- og godsejerfamilie på

Vestlolland. Man kan måske med rette sammenligne hans talent og hans opførelse med den måde, som den ærkedanske digter H.C. Andersen gjorde - blot med ord i stedet for noder.

Som soldat i København blev fritiden flittigt brugt på at studere musikteori og instrumentationslære. Man må antage, at opvæksten på de caribiske øer har givet ham en helt naturlig evne til at finde rytmer og musik i enhver lyd.

I Nakskov blev Danmarks første musikskole for almindelige børn oprettet. Cornelins blev 4 år efter oprettelsen leder af denne, og der er ikke mange på Vestlolland, der mestrer et instrument, der ikke har lært at spille af ham. Man kan måske med rette sige, at han også har været med til at lægge grunden til den enorme musikinteresse og evne til at få musikken til at komme ud over Nakskovs kommunegrænse.

Men Victor blev ikke kun kendt som den første neger i Danmark, men også som en af landets absolut enestående musikere.

Cornelins blev desuden landskendt som den sorte dansker, der holder tale ved Rebildfesten, og som får besøg i skolen af USA's ambassadør og hentes i diplomatbil for at mødes med tidligere presidentfrue Eleanor Roosevelt på dansk gennemrejse.

Amerikanerne er ivrige efter at høre, hvordan et barnebarn af en slave kan klare sig så flot, formentlig fordi de ikke i øvrigt var så heldige med det, vi i dag vil kalde integration.

På Byskolen var Victor Cornelins populær. Han kunne noget, ingen andre på skolen kunne. Derfor endte det også med, at der hurtigt oprettedes både kor og orkester, som Cornelins ledede i de næste 50 år. Både kor og orkester var med på de mange rejser landet rundt, hvor Cornelins holdt foredrag om sit spændende liv.

En del af de indsamlede penge fra hans foredrag og de mange koncerter gik til opførelsen af Stormarkskirken i Nakskov, som Victor lagde grundstenen til i 1962.

Måske som den kontrast han selv havde oplevet, blev Victor gift med noget af det lyseste, man kan forestille sig - den svenskfødte Elvira - kaldet Vera. Victor får børnene Inger, Margit og Bengt. Efter billeder at dømme er Victors ansigtstræk absolut de mest fremtrædende hos alle tre børn.

Som 75-årig blev Cornelins alvorligt syg af kræft, men kom sig. På Nakskov sygehus, hvor han flere dage under indlæggelsen spillede til morgensang, fik han ideen til at danne et sygeplejekor. Samme efterår i 1973 var Nakskov Amtssygehus' personalekor en realitet.

Inden sin død 10 år senere havde Cornelins startet kor i

Cornelins besøg på St. Croix i 1970 med Ugebladet Hjemmet.

Maribo, Vordingborg, Næstved og Nykøbing. Senere er så Slagelse kommet med. Sygehuskorene skiftede navn til "De hvide kor", for som han sagde: Når han er sammen med os, har han det som blommen i et æg, omgivet af lutter hvide. Alle korene på nær det i Næstved eksisterer endnu.

I en alder af 72 blev Victor inviteret på en tur tilbage til sin fødeø af Ugebladet Hjemmet. På denne tur fik han hilst på sin lillebror, fik genoplevet turene til stranden og fik besøgt sin mors grav i fødebyen Frederikssted.

Det blev ud over "memory lane" også en påmindelse om, at fattigdommen stadig har sit tag i hans gamle hjemegn.

Der er meget mere, som ikke vil kunne omtales her på denne plads, men hvis man vil vide mere om Danmarks første og Nakskovs første neger, kan vi anbefale bøgerne "Slavernes slægt" af Alex Frank Larsen samt Victors egen bog "Fra St. Croix til Nakskov".